

Het is mijn toekomst! Waar wachten we op?

Op 18 juni jl. verscheen een rapport van de Rotterdamse kinderombudsman over (het totale gebrek aan) de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp. “We moeten ons vreselijk schamen”, zei de kinderombudsman in een toelichting aan de media. We hebben te maken met een fundamenteel probleem in de cultuur van de jeugdsector, vindt jeugdrechtadvocaat Reinier Feiner.

Al in 2008 schreef een groep bezorgde jeugdrechtadvocaten een brandbrief over de jeugdzorg. De kern van hun kritiek luidde:

- Gezinsvoogden hadden te weinig contact met de ouders en kinderen;
- De kinderrechter oordeelde wel over hoe ouders omgingen met het gezag, maar niet hoe jeugdzorg omging met de taak het kind te beschermen. Wachtlijsten waren ook toen al een probleem;
- De aandacht voor waarheidsvinding was onvoldoende, waardoor kinderen soms (op basis van later volstrekt verkeerd begrepen signalen) ten onrechte uit huis geplaatst werden;
- De rechtsbescherming voor ouders en kinderen liet zwaar te wensen over.

De brandbrief leidde destijds tot een belangrijk congres voor de jeugdsector en een boek, beide getiteld “Zorg om de Jeugdzorg”.

Juridische verbeteringen

Nu, ruim tien jaar later, zijn er juridisch wel degelijk verbeteringen in de rechtspositie van ouders en kinderen.

- Kinderen worden beter gehoord, waarbij vaker een bijzondere curator wordt aangesteld;
- Gedurende de uitvoering van een ondertoezichtstelling kunnen ouders onder andere tussentijds de kinderrechter vragen een geschil te beslechten of een andere omgangsregeling vast te stellen met het uithuisgeplaatste kind dan de Gertificeerde Instelling voorstaat;

- Er is een jeugdhulpplicht vastgelegd voor gemeenten;
- Kinderrechters en jeugdrechtadvocaten zijn gespecialiseerd.

De jeugdwet en de wet herziening kinderbeschermende maatregelen die beide per 1 januari 2015 in werking traden zouden bij goede uitvoering een enorme verbetering van de positie van ouders en kinderen geweest zijn.

Gebagatelliseerd

Het tegenovergestelde is de praktijk. Dat komt niet alleen door bezuinigingen of omdat de gemeenten moeten wennen aan hun nieuwe rol. Een fundamenteel probleem is de cultuur van de jeugdsector die zich het beste laat beschrijven als: Wij weten wat het beste is voor het kind, wij handelen als enige in het belang van het kind en kritiek op ons handelen is onterecht, want wij roeien met de riemen die we hebben en alleen wij kunnen weten hoe die te hanteren. Ondertussen moeten we helaas concluderen dat drie op de vier kinderen in de naoorlogse periode te maken heeft (gehad) met (psychisch) geweld tijdens een uithuisplaatsing, maar, hierover door de sector decennia is gezwegen en geen maatregelen zijn voorgesteld.

Ondertussen worden wachtlijsten structureel gebagatelliseerd en wordt het gebrek aan hulp niet geadresseerd. Als we bovendien weten dat de Raad voor de Kinderbescherming noch de Gecertificeerde Instellingen ook maar één keer een gemeente in Kort Geding op grond van de

jeugdhulpplicht heeft aangesproken om noodzakelijke zorg voor het te beschermen kind ingezet te krijgen, dan kunnen we toch niet anders dan concluderen dat het wél mogelijk is om er echt voor het kind te zijn, maar dat het doodeenvoudig niet gebeurt? De jeugdsector kent geen zelfreflectie, is niet lerend en schaadt systematisch de belangen van de kinderen die het zou moeten beschermen. Dat is geen onwil, maar onmacht.

Oplossingen

Ik eindig niet graag in mineur. Een vijftal oplossingsrichtingen moet wat mij betreft zo spoedig mogelijk in de praktijk worden gebracht:

- Per wijk stelt een woningcoöperatie een pand – een ‘inwijkhuis’ – beschikbaar middels een convenant met de gemeente, voor opvang aan kinderen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen, zodat ze niet ook van school en sociale omgeving worden verwijderd;
- De wetgeving op passend onderwijs en de Jeugdwet wordt gestroomlijnd; de jeugdhulp aan kinderen vanaf 5 jaar wordt ingericht vanuit de scholen, waar de jeugdhulpverleners in samenspraak met de school en ouders integrale oplossingen bieden. It takes a school to raise a child! Vanuit elke school wordt ingezet op een groep ouders die tijdelijk als netwerkpleegouders kunnen optreden als een kind niet thuis kan wonen.
- Jeugdhulp aan gezinnen met jonge kinderen wordt geïntegreerd gecoördineerd vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming gaan samen.
- Gecertificeerde Instellingen worden afgeschaft. In plaats daarvan worden de jeugdhulpverleners met specifieke expertise van hoog-specialistische zorg ingezet om jeugdhulpverleners en scholen met een dergelijke hulpvraag voor een kind dit te doen realiseren binnen een vooraf vastgestelde wettelijke termijn onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

Reinier Feiner, jeugdrechtsadvocaat
Feinerlwema advocaten in Rotterdam
feiner@fiadvocaten.nl

Commissie vernietigend over jeugdzorg 1945-nu

Begin juni verscheen het eindrapport van de commissie-De Winter over onderzoek naar geweld in de jeugdzorg sinds 1945. Een aanzienlijk percentage van de kinderen die van 1945 tot heden in jeugdzorginstellingen of pleeggezinnen verbleven is onvoldoende beschermd tegen fysiek, psychisch en seksueel geweld. “Hoewel dit zeker niet voor iedereen geldt, beschouwen zij hun bejegening als liefdeloos en zeer hard. Toezichhoudende instanties hebben bij geweld onvoldoende ingegrepen”, oordeelt de commissie.

Nog steeds onveilig

Slachtoffers meldden over de jaren tot 1970 vooral fysiek en psychisch geweld door groepsleiders en pleegouders. Na 1970 verschoof het fysieke geweld naar jongeren onderling. Het psychische geweld had veel invloed op het latere leven. Veel kinderen en groepsleiders die deelnamen aan het onderzoek vinden het klimaat in instellingen nog steeds onveilig, met name in de gesloten jeugdzorg en justitiële jeugdinrichtingen.

NU AL DE 5e DRUK!
PRIJS € 31,00

DE TOEKOMST VAN DE INTERN BEGELEIDER
Luc F. Ouwens

Bestel direct via www.instondoboeken.nl